

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΟΛΟΓΙΟ (Ιούλιος 2006)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

I

Μετά την υποβολή των προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ για την αναθεώρηση του Συντάγματος και τη συγκρότηση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την έναρξη της σχετικής διαδικασίας. Η Νέα Δημοκρατία περιλαμβάνει στην πρότασή της τα άρθρα 24, 17 και 100, αποβλέποντας στην «εκλογίκευση» του περιβαλλοντικού Συντάγματος. Στην προοπτική αυτή αντιτίθενται τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Όλα δείχνουν ότι η σχετική πρωτοβουλία θα αποβεί μάταιη για δύο κυρίως λόγους. Το Σύνταγμά μας παρέχει στο άρθρο 24 μία σύγχρονη, ικανοποιητική και πλήρη προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και εγγυάται την αειφόρο ανάπτυξη. Επίσης, η κινητοποίηση των περιβαλλοντικών οργανώσεων και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών δεν θα επιτρέψει την απομείωση της προστασίας του περιβάλλοντος. Εύλογα λοιπόν αναμένεται ότι τα πράγματα θα μείνουν ως έχουν.

II

Το οικολογικό κίνημα και η κοινωνία των πολιτών θα βρεθούν σύντομα μπροστά σε ένα δίλημμα, το οποίο πρέπει εγκαίρως να συζητηθεί και να αντιμετωπισθεί. Θα αναλώσουν τις δυνάμεις τους και θα προσανατολίσουν την προσπάθειά τους στην αποτροπή της αναθεώρησης του Συντάγματος; Ή, αντίθετα, θα επιχειρήσουν στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης να επεξεργαστούν και να προωθήσουν προτάσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης;

Η πρώτη επιλογή έχει αμυντικό περιεχόμενο και αποβλέπει στην αποτροπή του

κινδύνου. Αποτροπή, η οποία πρέπει σύμφωνα με αντικειμενικές εκτιμήσεις και γνώμονα την περιβαλλοντική ευαισθησία που εμπεδώνεται στην κοινωνία μας να θεωρείται δεδομένη. Η δεύτερη διακρίνεται για το δημιουργικό της πνεύμα, αφού αποβλέπει στην πραγμάτωση του περιβαλλοντικού Συντάγματος. Η διαφορά των δύο επιλογών είναι σαφής και καθοριστική, ενώ για πολλούς και προφανείς λόγους υπερέχει η δεύτερη.

III

Την προσοχή μας πρέπει να στρέψουμε σε ζητήματα που έχουν καίρια σημασία και διαθέτουν στέρεο έρεισμα το Σύνταγμα. Από τα πολλά θέματα που θα μπορούσε να σκεφθεί κανείς δύο φαίνεται να έχουν προέχουσα βαρύτητα λόγω της εμβέλειας και της οριζόντιας επίδρασής τους σε όλες σχεδόν τις περιβαλλοντικές πολιτικές: η κατάρτιση εθνικού χωροταξικού σχεδίου και η σύνταξη δασολογίου. Θα άξιζε να υπενθυμίσουμε ότι, τριάντα και περισσότερα χρόνια μετά τη θέσπιση του Συντάγματος του 1975, η χώρα μας δεν αξιώθηκε ακόμη να αποκτήσει χωροταξική οργάνωση και δασολόγιο.

Άνκαι το άρθρο 24 παρ. 2 Συντ. επιβάλλει τη χωροταξική αναδιοργάνωση, η κατάρτιση εθνικού χωροταξικού σχεδίου προβλέφθηκε μόλις στο ν. 2742/1999. Αποκαλυπτικό της αβελτηρίας που συνεχίζει να δείχνει η Πολιτεία είναι το γεγονός, ότι μόλις πρόσφατα ανατέθηκε η εκπόνησή του, ενώ η διαδικασία που θα ακολουθήσει ως την έγκρισή του από την Ολομέλεια της Βουλής είναι χρονοβόρα. Δύσκολα μπορούμε έτσι να εκτιμήσουμε πότε (και αν) θα αποκτήσουμε (κάποτε) εθνικό χωροταξικό σχέδιο. Αλλά και όταν συμβεί αυτό, θα αρχίσει η περιπέτεια της συγκεκριμενοποίησής του με περιφερειακά και ειδικά χωροταξικά σχέδια, για να αποδώσει καρπούς το δύσκολο και σύνθετο αυτό εγχείρημα.

Ανάλογα ισχύουν και για το δασολόγιο. Στο άρθρο 24 παρ. 1 πρότ. 4 Συντ. προβλέπεται η σχετική υποχρέωση του κράτους. Στην επιταγή αυτή ανταποκρίθηκε ο νομοθέτης, προβλέποντας στο ν. 3208/2003 τους όρους για την κατάρτισή του. Παρ' όλα αυτά, η προοπτική να αποκτήσουμε δασολόγιο παραμένει πάντοτε αβέβαιη.

IV

Ένας θυμόσοφος που γνωρίζει καλά την ελληνική πολιτεία θα μπορούσε να μας βεβαιώσει ότι οι νόμοι ψηφίζονται συχνά «για το θεαθήναι». Τα παραδείγματα για τη χωροταξική οργάνωση της χώρας και το δασολόγιο είναι αποκαλυπτικά. Και να σκεφθεί κανείς ότι οι σχετικοί νόμοι θεσπίστηκαν με πολύχρονες καθυστερήσεις σε συμμόρφωση προς συνταγματικές επιταγές, επιταγές που, αν και ρυθμίζουν δύο βασικά βάρη για τη διαμόρφωση μιας αξιόπιστης και σοβαρής περιβαλλοντικής πολιτικής, παραμένουν ακόμη αδρανείς.

Μιας και η αναθεώρηση μας προσφέρει την ευκαιρία να συζητήσουμε βασικές πτυχές του περιβαλλοντικού Συντάγματος, θα έπρεπε να μην περιορισθούμε στην αποτροπή του κινδύνου να απομειωθεί η προστασία του περιβάλλοντος. Χρήσιμο θα ήταν περισσότερο παρά ποτέ άλλοτε, να αναδείξουμε καίρια ζητήματα αιχμής, όπως η κατάρτιση εθνικού χωροταξικού σχεδίου και η σύνταξη δασολογίου, και να απαιτήσουμε την προώθησή τους με βάση συγκεκριμένο σχέδιο δράσης και χρονοδιάγραμμα. Η κατ' εξακολούθηση παράλειψη της αντιμετώπισής τους υποσκάπτει και υποθηκεύει μονιμότερα κάθε προσπάθεια αειφόρου ανάπτυξης της χώρας.